

LIBERTATEA

Abonamentul:

„Foiașul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foiașul Interesantă”, foiașul de glume „Bobitraci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor., pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an! „Lib.” cu Foiașul Int. pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foiașe națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de tax.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Să prăbușesc și să răzbună!

Noi numai bucura ne putem de formarea statelor naționale în jurul nostru!

— Părerea dlui Dr. I. Mihu. —

Intrebat de redactorul revistei „Lucceafărul” din Sibiu despre părerea dsale asupra celor ce să petrec în Balcani, — dl Dr. I. Mihu a răspuns prin o scrisoare pe care numita revistă publică în numărul seu mai nou și din care dăm și noi următoarele:

„Cunoscând fiind, că prefaceri însemnate de hotare (de țări), potrivite a schimba stările de stăpânire și cumpăna puterii, — nu rămân fără înrîurire nici asupra statelor învecinate, și știind că pornirile iscate de năzuințele domnitoare ale timpului, nu cunosc granițe meșteșugite, — noi Românii ardeleni, popor de ordine și de înaintare cum suntem, numai bucura ne putem, văzînd că în vecinătatea împărăției noastre pe un larg hotar, să formeză state naționale cu un mare viitor, — și că în apropierea împărăției noastre, ies biruitoare acele idei minuitoare, dela a căror înstăpînire și înfăptuire cinstită în împărăția noastră, așteptăm și noi să ne vină puțința unei desvoltări regulate a vieții noastre românești deosebite! Prin urmare, noi trebuie să privim cu ochi buni năzuințele statelor întovărășite din Balcani, pentru-că izbînzile lor au dus la izbîndă crezul libertății naționale și al civilizației europene, care e și crezul nostru!

...Noi putem prinde chiar noi nădejdi, întemeiate pe prețioasele învățături ce pot fi trase din întâmplările zilelor din urmă, — căci pășania Turcilor e foarte grăitoare!

Iată câteva din aceste învățături, cari pot fi bine folosite și de conducătorii hotărîtori ai statului nostru.

a). Forme de ocîrmuire, întemeiate pe domnia unei părți mai mici ai locuitorilor statului

ocrotiți osebit, asupra unei părți mai mari de concetățeni, pe cari aceia îi storc după plac, — nu au trînicie, oi mai curînd sau mai tîrziu, să prăbușesc, așa fiindu-le sorocul!

b). Apăsarea unui popor, fia aceea cît de meșteșugită, să răzbună amar asupra apăsătorilor!

c). ideilor (gîndurilor înalte și luminate) de înaintare și de cultură obștească, nimenia nu li-se poate împotrivi cu izbîndă!

d). puterea adevărată a statelor, nu stă în mulțime pus-tilor și a tunurilor, ci în îndestulirea cetățenilor sei, în conglăsuirea intereselor (foloaselor și trebuințelor) lor, și mai ales în însuflețirea lor pentru o țintă care să fie a tuturor!

Noi Românii Ardeleni am fost, suntem, și dorim a rămînea cetățeni credincioși patriei noastre, și azi mai mult ca ori și cînd înțelegem, cum avem trebuință unii de alții: Românii, Maghiarii și Germanii din această împărăție (ba din toată Europa!), — drept aceea, dorim din toată inima, ca pășaniile Turcilor să ne fie de folos (mai limpede zis: să le fie de folos celor ce conduc țara cam în felul Turcilor!.. R. L.)

De aceea, închee dl Dr. Mihu, după părerea mea:

1., în politica din afară, vom privi cu ochi bucuroși la noua formațiune de state din Balcani, cîtă vreme aceea va cruța și ocroti popoarele mai mărunte ce cad pe viitor sub stăpînirea lor;

2., în politica din lăuntru, vom ținea și în viitor cu tărie la statul nostru, dar nu vom înceta a cere mereu să ne se deo puțința unei vieți naționale și de desvoltare culturală și economică!

Iar pentru a nu îngreuna din partea noastră o apropiere

(între noi și Unguri), recerută prin sortii de viață ce ni-s la fel, trebuie să ne ferim a da lucrărilor și vorbelor noastre înfățișări dușmănoase lor, ori îndreptate chiar contra statului din care fecem parte.

Acestea-s păreriile dlui Dr. Mihu asupra celor ce să petrec în jur de noi, și asupra viitorului nostru, și aflăm că e mult adevăr în spusese dsale. Tot Românul cu bună socoteală, trebuie să sporească, după auzirea acestei păreri a unui bărbat cu gîndire adîncă și departe văzătoare, — în nădejdea și credința sa în viitorul românesc! După cele petrecute în Balcani, politiciii unguri ar fi buni de zvrilit în Dunăre de cătră însuși poporul lor, dacă vor urma cu politica de nedreptățire a neamurilor nemaghiare din țară, în deosebi a Românilor! Ei trebuie să se dedee la altă purtare cu aceste popoare!

UNELE—ALTELE

Dr. Traian V. Frențiu.

Știrea dată și de noi, pe atunci numai ca zvon, că fostul protopop gr.-cat. al Orăștiei, dl Dr. Traian V. Frențiu, mai nou vicar la Hăteș, — e luat în socoteală de a fi numit Episcop la Lugoj, — s'a adevărit! Azi sfinția sa este Episcop denumit de Maestatea Sa, la propunerea guvernului, pentru dieceza gr. cat. română dela Lugoj. Săptămîna trecută a sosit această știre la Lugoj și îndată biserica episcopalsă gr. cat. din Lugoj, și-a arătat bucuria că și-a căpătat nou mire, prin tragerea clopotelor și bubuituri de treascuri.

Sfinția Sa Dr. Frențiu ajunge așa de tiner Episcop, cum poate nimenia dintre Episcopii români în viață, nici din cei ce i-au avut pe vremuri bisericile noastre românești, — al-tul n'a ajuns. E om în puterea vieții, abla de 37 ani.

Noul Episcop e viu felicitat din toate părțile pentru deosebitul noroc ce a avut, de-a fi ales și ridicat sfinția-sa din întreagă pleiada de bărbați vrednici ai bisericii gr. cat. române, la rangul de Episcop — Il știm dela Orăștie de preot foarte zelos al bisericii sale, dar în acelaș timp și Român bun! De aceea felicităm dieceza pr.-cat. de

Lugoj, care primește în noul seu archiereu, un conducător tare zelos ca preot și vrednic ca Român!

Ajute-i Dzeu, ca, dacă așa tiner a ajuns la cirma unei dieceze, să-și facă un bogat și de laudă program de lucrare întru binele bisericii sale și a neamului nostru românesc peste tot, — și pe acela ajute-i cerul a și-l vedea întrupat în chip fericit și pentru biserică și pentru neam! Întru mulți ani!

Cum cunosc Francezii Ungaria?

Un profesor de universitate din Cluj făcînd o călătorie de studii prin Franca, s'a întîlnit cu un profesor dela universitatea din Paris și dînd în vorbă, acesta îl întrebă că de unde e? Iar profesorul nostru a răspuns că e din Kolozsvár. Francezul făcu din cap că nu cunoaște acest oraș.

— Klausenburg, repetă profesorul nostru.

Nici așa nu pricepu francezul. În urmă gîndindu-se puțin profesorul dela noi, cum ar putea să-i explice mai exact că din ce loc e, îi zise:

— Erdéy; iar dacă văzu că nici așa nu merge, cercă ultima:

— Transylvania! Și abia că eși de pe buzele acestuia cuvîntul Transylvania, francezul, care până acum sta buimăcit, îndată s'a înseninat și zîmbind zise:

— Al! Dta ești dară Român!? Imi pare foarte bine!

Vă puteți închipui ce fețe o mai fi schimbat profesorul ungar din Ardeal, văzînd atîta „ne cunoștință” „vătămătoare”, tocmai la un profesor universitar, care așa știe, că Transylvania nici nu poate fi alta, de cît românească!..

Memento mori!..

— Adu-ți aminte de moarte. —

Sunt foarte interesante gîndurile ce trec prin capetele „patrioților” nostri văzînd la ce soarte a ajuns Turcia cea care, — ca și Ungaria — avea în sinul ei multe neamuri de popoare, pe cari însă nu le-a știut face mulțumite și fericite, ci prin apăsare și nedreptățire a lor, le-a umplut inimile de dor de răzbunare, și lor și fraților lor din afară! Și iaca unde a ajuns cu politica ei aceasta!

Gîndindu-se asupra celor ce să petrec cu Turcia, un grof ungar Bela Wass, sorie în foaia „Hunyadv.”

din Dava un articol sub titlul latin: „Memento mori” — adică: „A du-ți a mințe de moarte”, care să începe așa:

„Chinul luptă din urmă a fraților noștri Turci, horcălala lor de moarte, trezește un dureros răsunet și în inimile noastre! Cu inimi amorțite privim la ceea ce nu să poate încușura, — și prin însoțirea gândurilor, privirea noastră trece asupra sistemului (felului de circuire) în putrezire a statului nostru. Felul morbului de moarte este, și aici și acolo, putrezirea morală (a celor ce-l conduc).”

Am ajuns acolo, că în țara asta „cuvântul dreptății nu are mai mult nici greutate nici putere!”

Adevărat grăești, patriotule. Și cuvântul tău nu are înțeles numai față de frecările dintre partidele îndușmănite din dietă, ci — peste tot în țara asta!

Pract de orb și satrap păștos de volnis e Tisza față de partidele întovărășite cașutiste, pe altă, și îndoit de orb și păcătos e, și el și voi toți, față de popoarele nemaghiare ale țării! Și că pășirea absolutistului volnie Tisza cu frunțașii vostri naționali din împotrivire, e ca eale ori nu, să vă aducă aminte de „Memento mori” nu știm, dar că pășirea obraznică, răpitoare, revoltător de nedreptă față de popoarele nemaghiare din țară, cel român și cele slave, — e în drept a vă aduce aminte de această prorocie, — asta una o știm bine!

O desmetesire la vreme de pe oăile unei politice se vă duce în gropi, — și voi fatre voi și față de noi, — de asta ați avea mare nevoie!

Din dietă.

Verbirea alor doi deputați ai noștri în dietă.

Săptămîna trecută în 28 Nov. a vorbit dl deputat Dr. Mihali la desbateră bugetului pe 1913. Dsa începe marturisind, că nici cînd n'a avut un vorbitor român împregiurări așa de grele pentru a vorbi despre politică mare a țării, și în lăuntru și în afară. Că țara trece prin zile mari, hotărîtoare, și statul ei ar trebui să fie statul adevărat al țării, adică al întregului popor, și a tuturor popoarelor, — cînd cele avem aci e dietă care nu intrupează toate popoarele țării, căci e aleasă prin volnicia fără samân!

Tisza din scaunul de președinte intrupează certind pe deputatul român pentru că să atînge de „cărățenia” dietei lui..

Dl Dr. Mihali înărmă guvernul a restatorî viața regulată în dietă, care azi nu e, căci a fost spartă prin volnicia președintelui.

Privind la întimplările din afară, cele ce să petrec în Balcani ne fac să cerem guvernului să se treacă și să înceapă o politică dreaptă față de toate popoarele țării și de toate treptele sociale, îndeosebi față de neamurile nemaghiare! Că dacă

nu, urmările pot fi îngrozitoare odată! Căci, privind viața din țară, începînd de aci din dietă până jos în viața din comună, drepturile popoarelor nemaghiare nu sînt cinstite și ținute, năzuințele lor culturale nu sînt sprijinite cu ajutorul ce li-s'ar cădea dela guvern, ci din contră Cererile de ajutor al bisericilor, școlilor și a așezemintelor economice și culturale, guvernul nu le ia în socotință!

Dep. Mártonffy, strigă: Aveți mai mulți bani decît noi!..

Dr. Mihali: Declteori casa domnitoare și țara a fost în primejdie, popoarele noastre s'au luptat cu credință și în liniile cele dintii, avînd în vedere mai mult binele țării și al casei domnitoare, decît al lor înșiși. Iar în timp de pace, răsplata pentru credința sa asta ce le este? Că sînt respinse dela ori ce ajutor! — Și fiindcă și bugetul ce ne stă înainte e tot așa de mașter față de treptele așteptări ale popoarelor nemaghiare, nu-l vedează, nu-l primește!

— În ședința dela 29 Nov. s'a ridicat dl deputat al Arpașului Dr. Al. Vajda, care le spune, că partidul național român s'a întors în această dietă, deși „scăzut, dar înfrînt nule” (vorba unui poet ungar)! Iar faptul că alegerea alor 5 deputați români a costat viața alor 10 alegători, ne face de datorință a ne ridica în plinul acestei diete cuvîntul tecmal în aceste vremuri tari, istorice, ca să spunem care e cuvîntul poporului românesc! Iar acela e, că dieta de azi nu e adunarea trimișilor poporului și popoarelor țării, cum ar trebui să fie. Și glasul vremii strigă, că, cel puțin după 40 de ani de volnicie, să se facă odată ordine în țara asta, care să fie întemeiată pe mulțumirea tuturor cetățenilor, nu numai pe sulilete balonetelor!

Dl Dr. Vajda zbicinie apoi cu asprime nedreptățile ce să fac nu numai singuraticilor, ci și așezemintelor noastre culturale și bisericilor noastre, în tot felul și la tot pasul. — Vorbitorul e adesea intrerupt de deputații maghiari cari să simțau mușcați ca de șarpe de adevărurile zviruite lor în obraz de inimosul deputat român. Le pune pe nas ticăloșia politică ce să urmărește prin înființarea episcopiei de Hajdudorog, apoi prin călcarea în picioare a conștiinței bisericești; — arată că în comitatul Sătmar un creștin bun a fost pedepsit cu 50 cor. pentru că a ridicat o cruce, pe care era scrisoare românească!

Core ca guvernul și toată politica să-și vină în ori de pe aceste căi prăpăstioase, până nu-i prea tîrziu!

— Măne-zi ministrul Lukács s'a văzut îndemnat a răspunde deputatilor români, făcînd pe navinevutul și chiar pe binevolterul (din virful limbii) poporului român și făgăduind că, de pildă în cazul cu crucea, va face cercetare și va îndrepta ce e de îndreptat, asemenea și plîngerile față de vîlădicia greco-

cat. de Hajdudorog să vor lua cît să va putea, în socotință.

Vorbe goale. Politică turcească, care făgăduiește și nimic nu împlinește!

Valul cu Sîrbia.

De-o săptămîna bilanța par'că își înclină limba mai mult spre pace, ca spre războiu. — Dar pregătiri să fac totuși din gros și colo și dincolo, — Generalul baron Konrad trimis de M. Sa împăratul cu scrisoare și vorbă tainică la Regele Carol al României. — Sîrbii nu s'au lăsat încă de planul și cererea lor. — În Rusia ci-că-s două armate puse pe picior de războiu. — Prințipele Ferdinand al României a mers la Berlin, la împăratul Wilhelm! — La Berlin și Londra cred însă cu tărie că primejdia războiului va fi înlăturată. — Iarna va trece în pertractări între puteri. Iar la primăvară vom vedea ce-o mai fi.

Și săptămîna trecută și-a adus știrile sale care stîrneau uimire și îngrijorare. Printre cele mai însemnate de acest fel, a fost anseș, că *Maestatea Sa împăratul și Regele nostru a trimis un nou ștefet cu scrisoare și cu planuri de înțelegere la Regele României!* Inspectorul general al infanteriei, baronul Konrad de Hötendorf, a fost trimisul care a sosit Vineri în săptămîna trecută la București, fiind primit la gară de generalul român Cotescu, comandantul corpului de armată bucureștean, ducîndu-l de-adreptul la Palatul regal, în care i-s'a dat curtur, ca oaspe al Regelui (așadar n'a fost lăsat să locuiască la un hotel, cum să face între altfel de împregiurări).

Vădit că această mergere la București numai după cîteva zile dela mergerea capului statului major al armatei, general Schemua, la Berlin, — este în legătură strînsă. Planuri secrete, tîlănuite, să dau cu grabă mare, semn că au lipsă repede de ele!

Al doilea lucru izbitor a fost, că, la cererea comandai militare a împărației, și dieta din Austria și cea din Ungaria, a votat fără nici o dezbateră, așa pe neașteptate, trei legi însemnate: una pentru îngrijirea de familiile, nevestele și copiii rezerviștilor chemați sub arme și duși la războiu; — a doua despre cîștigarea de cai pe sarma armatei; a treia despre pregătirea escarturilor pentru sălășluirea rezervelor (armatelor).

E drept că aceste legi nu să fac numai în vederea întimplărilor ce ar putea să dea peste noi, ci sînt legi ce legi ce rămîn pentru trebuințele armatei și ele în alte țări sînt vetate de mult, — dar aici n'au fost încă, iar graba cu care s'an cerut și s'au trecut prin diete, a trezit gînduri în mulți cetățeni.

Legea cea nouă despre trebuințele armatei, dă drepturi nemărginite comandelor militare în vreme de războiu: își poate lua vitele, nutrețul, te poate scoate din casă, ba și înșurari

întregi pot fi golite de lăcutorii lor, făcînd loc a matelor! E o lege grozavă!

Vom aduce amănunte.

Asupra stării în care să află pricina dintre Sîrbia și împărația noastră, iacă știrile celor din urmă zile

Vineri, 29 Nov.

Viena. — Aici să vede lucrul așa, că Sîrbia nu vede să se lăpede de cererea sa nici după ștutul venit dela Rusia, de a să știu pără (dacă acest stat e sincer) na numai pentru amăgirea lumii

București. — Guvernul român a făcut toate pregătirile de lipsă. Intre altele soldații au făcut în timp de abib 4 săptămîni, o linie ferată nouă pentru trebuințe militare, dela Mangalia până la hotarul bulgar al Dobrogiei pe drum de 40 kilometri!

— Azi Vineri a sosit aici (la București) trimisul Măestății Sale împăratului Fr. Iosif generalul Konrad de Hötendorf, aducînd scrisoarea împăratului către Regele Carol.

Sămbătă, 30 Nov.

Cornăuți. — Un înalt de regăter din Bacovina a spus corespondentului unei foi din București, — că, după planul de apărare al Austro-ungariei, făcut într'una cu al României, — armatele acestor două state avînd a să sprigini a coperi una pe alta, — privitor la Bacovina așa e planul, că îndată ce ar izbucni războiul, *România să intre în Bucovina cu o armată de 30 000*, — stînd acolo în pstriva unei năvăliri a armatelor rusești prin acest punct. În împrejurimile Cornăuțului e făcut planul de adăpostire al armatelor apărătoare române.

(Știrea e interesantă: Austria a rupt din trupul Moldovei, la timpul său, fără nici o vină, frumoasa și bogata Bucovina. Acum cînd ar fi amenințată de vecina Rusie, România să apere Bucovina cu trupul soldaților soi, tot pe sama Austriei? Ori așa e înțelesul, că intrînd odată armatele române în ea, nici să nu mai lasă mai mult?.. Despre asta nu ne lămuresc știrile).

București. — Generalul de Hötendorf a cercetat ieri (Vineri) pe ministrul președinte Maiorescu și pe col de externe, cu cari a avut șfat îndelungat. Șfatul a finit pînd la 2 ciasuri noaptea, fiind de față și comandantul statului major al armatei general Averescu. — Azi Sîmbătă după amiază a plecat napoi spre casă.

Odessa (Rusia). — Mobil în Rusia a fost intreruptă. Icaz au fost trimise în Bas două divizii de infanterie 10 escadroane de călăreți, fost rezărate în lăngul P (hotarul spre România). De și Caza să trimis trupa spre rele Galiciei.

Panciova. (Binat). — Aici a fost arestat preotul srb Oprar Davidovici, pentru că în un hotel, în o societate mai numărăasă, fiind vorba de războiu, el a vorbit cu despreț de toată Austro-ungaria și de Maestatea Sa și spanea că nu va trace multă vreme și frații sei Srbi din Belgrad vor veni să facă ei rînduială și pe aici! — A fost arestat că a vătămat pe Maestatea Sa și s'a arătat necredincios patriei.

Duminică, 1 Dec.

Viena. — Trimișii puterilor arată Sirbiei, că își vor pune la îndemînă perturile austriece și ungare din Adriatica, ba și parturile albaneze, — numai aceea nu vrea Austria cu nici un preț, ca ea, Sirbia, să și lege drept de stăpînire asupra unui astfel de port, nici să cuprindă pămînt cu el și în jurul lui! — Sirbia însă nu slăbește din cererea sa, — prin ce ține lămea în mare neșiguranță și aștare.

Lemberg. — În Przeworst (Galitia austriacă) au fost arestați doi spioni ruși. S'a descoperit că amîndoi sunt ofițeri ruși! Au fost dați pe mîna comandai militare celei mai apropiate.

Viena. — Baronul de Hötendorf a fost îndată primit de Maestatea Sa împăratul, să-i dea samă de ce a aflat și ce a putut isprăvi la București. Generalul a stat aproape două ciasuri la împărat.

București. — Abia că s'a dus de aici trimisul împăratului Francisc Iosif la Regele Carol, și a și plecat Moștenitorul de tron român Principele Ferdinand, la Berlin, trimis de Regele Carol cu înțelesuri tainuite către împăratul Wilhelm! Lumii i-să spună că merge numai la ceva vinătoare...

In întoarcerea sa din Berlin, Moștenitorul să oprește în Viena și peste Budapesta (unde să aflu încă M. S. împăratul-Rege) spre casă.

Pregătiri de războiu în Franța?

Geneva. — Dela granița Elvețiană să vestește, că Franța face mari pregătiri de războiu. Intre altele guvernul din Paris a dat de știre deragăților de vamă dela hotare, care pînă aci s'au sub porunca ministerului de negoș, și a celui din lăuntru, să de aci încolo vor sta sub porunca ministrului de războiu. Pe la stațiile mari însemnate s'au pus comisii militare, — lucrul acesta s'a mai făcut nici cînd la mîri de pace.

Marți 3 Dec. n.

Azi lucrul crede mai mult în așteptare de pace, dar nu o liniștită, țelul mari scriind despre încrederea dela Sirbia și Austro-ungarie vorbesc pînă și intrabarea:

Pace sau războiu? Că nu e lucrul încă limpede.

Viena. — După știri luate din locuri șezate, cunosătoare a împrejurărilor, încordarea din afară între țări, nu a scăzut! Ciosnirea pentru portul de mare al Sirbiei, nu s'a domolit, — deși Rusia ne tot asigură de „pace”. Să vede asta din pășirea tet mai cutezată a foilor sirbești!

Belgrad. — Au fost chemați sub steag și rezerviștii din clasa a 3-a, ceea-ce numai aplicări spre pace nu arată la Srbi.

Iar ziarul fruntaș Sirbesc „Politika” din Belgrad scrie, că: *mai bine să se prăpăpească întreaga armată țării, decît ca Sirbia să nu ajungă a avea port de mare în Adriatica și drum ducător la acei port!*

Cercurile hotărîtoare (oficioase însă, așa să spună, iacina mai mult spre pace, — după ce văd că Austro-ungaria nu vrea să îngăduie nimic din țînuta ei respingătoare a cererii sirbeștii!

— Ministrul Passici a chemat Duminică trecută la sine pe capii partidelor politice, și s'au înțeles, că Sirbia să nu lase din cererea sa, dar să cerce să ajungă la împlinirea ei pe cale pacinică. Să se mulțimescă cu un drum îngust, de unu până în doi kilometri, care să treacă doar pe lângă hotarul Muntenegrului în jos, — numai să l capete, să-și aibă portul și calea la el.

Londra. — Consulul rusesc la Belgrad, vorbind cu trimisul saii engleze „Daily Telegraph” a spus, e o minciună că Rusia ar face o politică în două fețe. Ea sincer sfătuște pe Sirbia să se așteptare, și el așa crede, că pentru Albania și portul de mare al Sirbiei, nici nu va răsturna pacea Europei. Dar și aceea e adevărat — a zis diplomatul rus — că pentru Sirbia portul e întrebare de viață!

Azi Sirbia atîrnă economicște de totul dela bunul plac al Austro-ungariei. Numai înainte cu cîteva zile, deragăților dela hotarul ungureac n'au lăsat să trimită un neguțier srb un transport de giște, sub cuvînt că giștele ar fi bolnave.

București. — Un redactor din București vorbind pe tren cu generalul baronul Konrad, care să întorcesc dela Cartea română, — aceste l-a zis redactorului român, că nu poate fi vorba de primejdia nemijlocită a unui războiu. (Dar mijlocită peste cîteva vreme, da?)

Mercuri, 4 Dec.

Zimoni. — Deși din parte oficioasă sirbească a fost deșmințită știrea, totuși e adevărat, că guvernul sirbesc a poruncit să vină napoi jumătate din armata dela Drina! Și,

pentru a încungiara ori-ce bătălii la ochi, a dat jos din vagoane trupele la depărtare de 2 ore dela Belgrad. Și divizia întâie și a 3-a de armată sunt pe drum dela Monastir spre casă.

Și aceea e aici taină pe care-o știe toată lumea, că s'au înghebat bande de Srbi cari au chemarea a cutreera Bosnia și Herțegovina, și a răzvrătă poporașiiunea slavă a acestora!

Boicot contra contrarului.

Belgrad. — Negușterii srbi au încheiat tovărășie între sine, a căror membri să lege între sine a nu mai cumpăra nici o marfă din Austro-ungaria! Negușterii întovărășiți subscriu fiecare cite un cembliu (vecsăi) de 10.000 dinari (20000) pe care condăcerea tovărășiei are să-l pișcă și scoză de pe el, în ziua cînd își va călca cuvîntul!

Joi, 5 Dec.

Viena. — Cercurile diplomatice de aici țîn că Bulgaria e mult prea legată de Sirbia, decît ca în caz de războiu să nu meargă alături de Sirbia! Va sprijini e cu arma în mână.

Belgrad. — Aici lumea a primit știri foarte neliniștitoare: că războiul cu Austro-ungaria nu să va putea încungiura! Umblarea baronului de Hötendorf la București și celelalte semne, e vădesc. Și dacă încrucișarea armelor nu să va putea încungiura, atunci *România va începe atacul*, așa cum față de Turci a început Mantenegro.

Acestea-s știrile cele mai nouă. Precum vedem e tot așa ca în săptămîna trecută: Nu poți proclama nici de azi pînă mîne că ce va fi! Că diplomația statelor să țîne aspru de zicala: „Dzeu de aceea și-a dat limba, ca să-ți ascunzi cu ea gîndurile!”

RĂZBOIUL

Zilele din urmă ale săptămîinii trecute, s'au petrecut în tăcere. Armele s'au mai ciocnit numai puțin în jurul Adrianopolului și la Scutari, care n'au putut fi încă zmulse dela Turci. Duminică a venit apoi iară o știre slabă despre Turci. Iacă ce s'a mai petrecut:

Sofia, 1 Dec. — În apropiere de Radoste (oraș turcesc pe țîrșul mării egelce) două divizii de soldați turci, ziși rediți, sub comanda lui Iaver Pașă, au fost prinse de Bulgari! Au căzut în prinoare numai acumia iară: 2 Pașă, comandașii diviziilor, cu 252 ofițeri pe lângă ei și cu 8200 de soldați (apudar poate 9000 de exanții), cu 8 tunuri grele de munte, 1000 de cai și munițiile și hranele ce să țîn dela așa o armată!

Belgrad. — Orașul Durazzo, cel cu part de mare în

Adriatica (pe care vor Srbi să-și aibă de tot al lor) a fost cuprins de armatele sirbești cari au ajuns prin Albania pînă la mare.

În oraș numai nainte vreme filfăia încă steagul turcesc cu semiluna; — zilele trecute, cînd s'a proclamat neatîrnarea Albaniei, steagul turcesc a fost înlocuit cu cel albanez, — și acum acesta e înlăturat și ridicat cel sirbesc!

Amistițiu.

Țarigrad, 3 Decembre. Sfatul ministrilor turci s'a învoit la încheerea unui armistițiu (stare pe loc a armelor) pe timp de 14 zile. Punctele de învoială a acestei încetări a focului, sunt următoarele:

1. Armistițiu țîne 14 zile.
2. Armata turcescă, ca și armatele celor întovărășiți contra ei, rămîn în stările în cari să află azi.
3. Nici unii din contrari nu pot urma în vremea asta lucrările de întărire nici trimitere mai departe de trupe și de muniții (gloanțe).
4. Cetățile impresurate dela Adrianopol și Scutari, în cele 14 zile ale armistițiului, capătă hrană din afară, anume în fiecare zi cită li-să cade pe o zi. (Ca în aceste 14 zile să nu-și mîlase ce mai au, ei aceea să le rămînă pe după încheierea armistițiului, de s'o începe cumva lupta de nou).

Punctele de pace vor fi:

Turciei li rămîne încă Adrianopolul și Kirkilise și hotarul dela ele în jos spre Țarigrad. (Adece li rămîne încă hotar cum est două comitatate ca cel al Hamedarei), iar încele, toată partea ei de țară din Europa, o parte dela Adrianopol, peste Macedonia și Albania pînă la Marea-Adriatică și în sus pînă în Sirbia și Sandașacul ce ajunge pînă în Bosnia, tot să perde de Turcia. (Perde cam est 15—16 comitate bune, rămînînd ca cam cu două nazari).

Bulgarii capătă țara dintre Bulgaria și Marea egeică și dela Adrianopol pînă în Macedonia cum și din Macedonia o parte însemnată.

Sirbia capătă pămîntul dintre țara lor și Albania, adică Sirbia veche și aproape jumătate din Sandașac, limba de pămînt ce-i desparte de Mantenegro.

Mantenegro capătă cealaltă parte (cea mai mare) din Sandașac.

Grecia va capătă și ea ureare în sus pînă către Monastir (în Macedonia).

Încele parte mare din Macedonia și Albania, capătă neatîrnare, conducere de sine, sub un Principe alesăbit. (Albania și-a trimis la București pe cîteva fruntași, ca să ează de Principe pe Prințul Carol al României).

Așa fiecare din statele luptătoare va căpăta lărgire de hotare ca și încă pe jumătate cit le o țară, azil Cîștig foarte mare!

O privire în viitor.

Diplomatul cel mare, iarna, așa să vede, va îndupleca totuși pe cei ce stau să se încadre, să pună pușca la picior și cel puțin iarna s'o petreacă în pace, cerând a-și împărți ce au de împărțit între ele, prin războiul purtat dela mesele verzi, prin scrisoare, fără amestec de glas de tunuri.

Dar toată lumea simte, că oala „păcii“, care acum să mai leagă ea cu drot cum sa leagă, nu are să țină prea-prea mult, și — tot să va sparge!

Pătruns de această credință, una din gazetele mai mari maghiare, „B. Hirl.“ dela 3 Dec. scrie printre altele:

Acum să vor netezi ele treburile cum s'or netezi, dar bunul simț vede limpede, că de pasul hotărâtor, tot nu suntem departe!...

...azi fiecare ungar simte, că ce însemnă valul de bucurie pentru învingerile popoarelor slave din Balcani, și ce înflăcărare au ele asupra naționalităților noastre din partea de Miază-zi a țării (Sirbii din Ungaria, Croații și Slavonii, apoi Bosniicii și Herțegovinenii).

Nu numai cel din Ungaria, ci Slavii din întreaga Impărăție (așadar și cei din Austria) și-au dat prea iute pe față teate dorințele și năzuințele lor, — de cît ca să nu știm la ce avem să ne așteptăm!

Și dacă luăm în privire întreaga icoana de stări ce ni-să arată nainte prin vremi, oare poate-să închipui, că acel războiu, care și acum ne amenință cu toate groazele lui, să poată fi aminat pe vreme îndelungată?

Aci își stau față în față trebuințele de neam în dezvoltare a popoarelor din Balcani, cu politică conservatoare (care ține la formele și stările de mai înainte) a Europei de mijloc și cu împărțirea politică a acesteia, — și lupta între acestea trebuie dată, dacă nu azi, apoi mâine!

Toată zbaterea diplomației europene la atât să reducă acum, că dară: azi ori mâine?

Și apoi foaia maghiară, făcînd socoteala viitorului, că oare cum va ieși acea luptă, nu e prea ferocită, nu i-să prea umflă pieptul de nădejdi! Ea întrevede, că marea slavă, ce să formează acum din josul împărțirii, nu-și va opri valorile sale la hotarele de azi, ci ca mâine ea să va răvârși în sus, spre plaiurile locuite asemenea de Slavi: Bosnia, Herțegovina, Croația-Slavonia, Sirbii din jo-

sul Ungariei, și spre numărșii și puternicii Slavi din Austria!... Și cu valorile acelei mări vor trebui să-și măsoare odată puterile faurii politici ai Ungariei și ai Austriei!

Pân' atunci vitejii Tisza, Lukács, Jeszenszky și toate coadele și codițele lor de vulpoi, de căței și de purcei, risipiți ca satrapi mai mari și mai mici peste toată țara, — să atîțe numai popoarele maghiare din țară, să le pleznească mereu cu biciul politic, să nu le lase să aibă nici o zi bună! În ziua judecării apoi, să le ceară să fie „cuminți“, alipite lor, nerăz-bunătoare...

În vremuri primejdulite de războiu trebuie oare să ne scoatem banii din bănci?

— O lămurire. —

Zilele astea mai multe foi au adus știri, că colo și colo oțte-o bancă a avut de suferit pe urma veștilor de războiu a acestor vremuri, căci oamenii cari aveau bani băgați în bancă spre păstrare, s'au dus și și-au cerut banii afară, ca să i țină la ei, — ca și cum la ei banii s'ar afla în loc mai asigurat decît în bancă. Ziarul „Românul“ dela Arad, a scris un articol în fruntea unui număr al său din săptămîna trecută, prin care sfătuește obștea română ca ea să fie pe pace, cu singe rece, să nu-și atace băncile proprii cerîndu și afară depunerile, căci prin asta nu-și fac nici lor, nici băncilor și cauzei naționale peste tot, nici un bine. Din potrivă.

Prindem privilegiul a ne spune și noi cuvîntul, sincer și cumpănit, pentru cetitorii nostri din popor, între cari încă s'or fi aflînd mulți cari au oțte-o sutuță două, o mie ori mai multe, băgate în bănci, fie ca depunere, fie în acțiunile băncii.

Nu luăm în apărare băncile, nu ne punem în slujba nimănui, numai în a adevărului. Iar adevărul iată care e:

În vremuri de acestea, cu vești de bătaie, lumea e cuprinsă mai tare de frică de cum ar trebui. Și printre țărani nostri sunt mulți fricși. Deși ei ar trebui să aibă mai multă încredere, că războiul n'are să le răstoarne temelii pe cari își au așezată viața și gospodăria lor. Să zicem chiar că vine bătaia. Domnii, trăind din plată, în vreme de bătaie de bunăsamă n'ar prea căpăta plata lor, și de ei ar fi mai rău. Țăranul însă, o duce mai bine. El are la casa sa roada oșpului, multă-putînă, din care poate trăi luni de zile. Bucătele ce și le-a agononisit, sunt pe așa vreme mai sigure ca leafa domnilor, ba dacă are mai multe, face chiar bani buni din ele, vînzîndu-le tare pipărat!

În anii din urmă uroîndă-se prețurile la toate celea, au ajuns

și țărani la bani mai mulți, cît de aici, cît din America. Acești bani, oamenii i-au așezat cu bună chibznică în băncile noastre, cu camătă, și la sfîrșitul anului pleacă omul cu libelul la bancă și își ridică dobinda ori face să i-se scrie ca creștere a capitalului din libel.

Mulți oameni însă, în aceste vremuri cînd să scrie de bătaie, să neliniștesc, cum spuserăm, și să gîndesc, că ce să va alege din banii lor de o fi războiu? Oare banca nu să va da de-a roata? Și, de frică, ea să nu fie așa, unii și ori fi scoțînd paralele din bănci. Dacă așa fac și gîndesc cei ce au bani băgați în bancă, apoi greșesc. Iată de ce: Băncile nu țin banii ce li adună dela oameni, grămadă în scrinurile lor de fier sau în pivnițe, ori cu ei sau cumpără hîrtii de ale statului, de preț trainic, sau cumpără case și pămînturi, ori apoi li dau la alții, Intabulați pe moșia lor, sau și numai pe oambii (veștele), cu chîzeși buni. Acum chiar bătaie să vină, casele și pămînturile, moșiiile, ce le-au cumpărat băncile și cele pe care sunt Intabulate, nu să perdi, căci moșiiile tot moșii rămîn, și după bătaie iar dau prețul lor! Dar apoi nici datorașii ne-Intabulați ai băncilor nu pot fi perduți pentru bănci, căci după bătaie, dacă ei mai sunt în viață, rămîn tot datorași cum erau băncii și înainte de bătaie, și banca, începînd vremile de pace, își scoate dela ei sau dela moștenitorii lor, datoria. Căci doar averile oamenilor (tot așa și a băncilor), și după o bătaie, tot ale acelora sunt, a căroră au fost înainte, ori ale moștenitorilor lor. Chiar și atunci cînd peste țară ar urma altă stăpînire, numai stăpînia să schimbe, dar încolo stările de drept cetățenești și de proprietate, rămîne cele vechi!

Schimbară numai aceea poate să fie (cum va fi acum în țările cucerite de Sirbi și de Bulgari dela Turci), că cetățenii plătesc darea și dau oțtanele la alt stăpîn.

Mai bine și mai sigur dară e, că tot omul ce are bani, să și-i pună, chiar în astfel de vremuri, la bancă, Românii nostri de bună samă la bancă românească, sau dacă li are acolo, să nu i scoată! Scoțîndu-i, își pierde camăta după ei, și nici nu și oștigă o siguranță mai mare asupra lor, din contră, poate perde și din cea de acum. Iată cum: Mulți își țin banii în lăzi, ba li îngroapă în pivniță, în grădină sau în alte locuri ascunse. Nimic mai rău ca astal! Căci, să zicem că vine bătaia; satul arde, lăzile să desfac cu puterea, cel care a îngropat banii să poate prăpădi și el, și poate n'a spus nimănui unde i-a pus, și comoara rămîne perdută în pămînt, și ai săi rămîn săraoci. Dar de erau banii lăsați în bancă, după vremile de primejdie, moștenitorii lui legiuți ajungeau la bani, căci banca li-i dădea, pe cînd din groapă, din pivniță ori din grădină, nu știe nime să-i scoată!

De aci ușor să vede ce năcaș poate veni din ascunsul banilor.

Trebuie ștint apoi și aceea, că prețul banilor nu scade. Statul nu o lasă aceasta, căci e tare. Alita aur nu are să dea fiecărnia, cîtă hîrtie e în țară, dar de aceea să îngrijește, ca bani să aibă totdeauna prețul lor!

Azi, cînd avem puști și tunuri mai bune ca ori-cînd, bătaile să gată iute, în o lună-două, ele nu țin cu anii ca în vremile vechi, nu trebuie dară să fie așa de mare teama de prăbușiri și pustiiri de averi!

De altfel e vorba, cum arătăm și la alt loc, că Turcia cu Bulgaria-Sirbia, fac pace, așa că toate treburile să vor liniști și să vor întoarce la ogașa lor. — Să alunge oamenii dela sine ori-ce spaimă. Ba chiar urmînd zilele grele, — să fie siguri că așa-și păzesc mai bine avutul, dacă-l bagă în bancă, nu dacă li soot din ea!

Așa scriu toate foile mari și serioase nemțești și ale altor neamuri. Acesta e adevărul și singurul sfat bun! Acesta ar trebui să-l dea preoții și învățătorii și țărănilor nostril!

Correspondență.

Scrisoare din Cluj.

Serata tinerimei universitare române

În urmă, iată că și studenții nostri universitari din Cluj, au deschis drum așa numitelor serate literare, întovărășindu se cu minte, ca să de arate, că știu de ved, că sunt fiii unui neam cu frumos trecut și mai ales cu mare viitor. E foarte binevenită ideea conducătorilor tinerimei, de a aștrînge cît mai dez pe tinerii universitari români în localul casinei române de aci, local elegant și cu o comoditate prea îndestulitoare, a cărei susținere și costă. Prin aceasta să face serviciu națiunii noastre, atrăgînd aci pe cît mai mulți tineri și tresînd în ei o simpatie, o interesare mai vină față de neamul din care fac parte.

Așa ne-am întrunit Sîmbătă în 30 Noembrie n. în sala de cîțire strălucit luminată și preschimbată a Casinei, unde o ceată frumoasă de studenți și vre-o oțteva familii din Cluj, formau publicul ascultător. Serata tinerimii s'a început cu un Concert, al cărui program ales și executat atît de frumos, a adus o mulțămire snflătasă tuturor, cari au fost de față.

Di Ion Solomon med. rig, cunoscutul nostru basist, a cîntat niște doine de T. B. Brediceanu: „Cine m'andă cîntînd... și „Arde-mite-ai oodru dea... Aplauze nesfîrșite au cucerit pentru olipele dulci cu carne a desfătat. A urmat apoi di Nicolae Putilean cu solo de violină. Atît executarea pieselor cît și acompaniamentul la pian de di J.

Hozan au fost ținute la nivel artistic. Al treilea a fost dl Vas. E. Moldovan, cunoscutul nostru gazetar și nuvelist, care din bogatele sale impresii de drum „Din lumea nouă” ne a desfrat vre-o olteva, călăuzindu-ne peste uriașul Ocean și prin „lumea nouă”. Ne-a vorbit de traiul de-acolo, de viața aceea atât de zgomotoasă, de orașele cu viața neodichnită ce mișună zi și noapte prin toate arterile acestor orașe cu palate până în nori, ca furnicile în furnicarul atins. Apoi ne-a vorbit despre acei fi ai nimăni, „cowboy”, cari străjuesc miile și miile de vite pe plaiurile Americii părăsite, cari nu-și cunosc stăpînii, nici vitele ce s sub îngrijirea lor, nici ei pe ei nu s întreabă de unde au venit și de ce? Pe fețele lor sune și mâinile lor gingașe însă, să vede că oarecîndva au avut un trai mai domnesc. Cu ei nu s prinde nime nici la glumă nici la serios, căci ei snt teribili, caii lor inți ca fulgerul, mînia lor grea, iar arma lor sigură! Ne-a purtat apoi printre mohicani și indieni, cari acum își trăsesc zilele din urmă, etc.

Aproape 1/4 de oră a ținut conferința din care noi tinerii multe necunoscute am cunoscut și care ne a încântat cu stilul și prin interesantele sale noutăți.

Duetul „Toamna” de Mendelssohn și „Patria rîndanelor” de Masini, cîntat de dnii Ioan Z. Lup și Valer Pop, apoi Solo „Pe unde umbliă dorul” de T. Brediceanu și „Aria lui Camia” executate de Ion Z. Lup, au fost dintre cele mai plăcute puncte ale programului. De tenoral dnii Lup și al dnii Pop s leagă multe speranțe în viitor.

Programul a fost încheiat apoi cu două cîntări bine alese și executate de corul tinerimei, unit sub conducerea dnii I. Hozan. Acestea au fost „Ce vii bade tîrzior” de T. Brediceanu și „Hora Nouă” de N. Stefu. Ambele au atras multe aplauze.

Publicul, bătrînii, s'au depărtat, iar tinerimea a rămas împreună la masa lungă lingă, vin cald.

Cît mai des s ne rovedem la asemenea seri plăcute și folositoare.

(C.)

Cine-s de vină, de nedreptățile ce ni-se fac?

— Ce spune un secretar de stat. —

Am arătat în un număr trecut, că Archiereii români gr. or. au mers la Pesta de an rîngat pe ministri — au mai face și în noua lege de reglare a venitorilor parohiale, nedreptățile ce le au făcut în legea veche (asprită sub Apponyi) față de partea a preoțimii române.

Căcel privilegii sfîntiții archierei s'au pînă, că mai ales în treburi școlare, unde vin cu cereri pentru vre-o școală ceva, — sîntar foarte mult nedreptățile Cereri

cu totul drepte, snt respinse așa fără nici un sfînt!

Secretarul de stat Náray căruia i-s'au plîns archiereii români de această lucră, a răspuns printre altele, că poate că s fac jieniri și nedreptăți de acest fel, — dar la multe din acelea nu poartă guvernul vina, ci deregătorii de pe la margini!.. (care dau în sus, pe ascuns, știri contrare și dușmănoase așezemintelor și cererilor noastre drepte, pentru că așa zădărniciindu-le, ei s ridă în pumni că, uite, ce „bravură” au știut face).

Secretarul a rugat pe archierei, ca pe viitor s i trimită ei înștiințări amănunțite despre stările de colo și de colo, ca s poată lua măsuri pentru înlăturarea neajunsurilor!

Dacă deregătorii de printre noi (că aceștia s cei de pe de latini, dela marginile țării, pe unde locuim noi nemaghiarii), ar avea nițel simț, — s'ar simți tare umiliți de acest răspuns al secretarului de stat, care li zugăvește ca pe niște flințe tare mici de soțet și mari de patimi, — precum și cam snt!

NOUȚĂȚI

Serată de Sftul Andrei.

Ca și în alți ani, așa și în anul de față, corpul învățitoresc dela școala noastră capitală gr. or. română dn loc, srangează în presara de Sftul Andrei, o producțiune școlară întru amintirea celui mai mare archiereu pe care l'a avut în veacul trecut această biserică.

Rugăm pe binevoitorii școliei noastre, să cerceteze serata, făcînd dăruiri de bani în folosul bibliotecii școlare, care s întregeste și îmbogățește din acest venit, — bibliotecă mult cetită de tineretul școlar și ieșit dela școală din poporul nostru. Cei ce fac astfel de dăruiri, sntă răspîndirii și întăririi culturale românești între frații noștri din poporul dn loc.

Iată programul sărbării trimis nouă de direcțiunea școlară.

1. Cuvînt de deschidere și ocazional.
2. Imnul lui „Andrei”, quartet.
3. Cănele soldatului, declamare.
4. „Vine Malu”, cor de școlari.
5. „Țiganul la pependi verzi”, declamare.
6. „Despre port”, patrolog
7. „”, declamare.
8. „Trageți vol bol”, cor de școlari.

Orăștie la 20 Nov. v. 1912.

C. Balcu
Inv. dir.

Sntem în Decembrie ori April? Iată o întrebare, care, durere, își are îndreptășirea! Deși sntem în 4—5 Decembrie, cînd ar trebui să fie ger sănătos și zăpadă, în loc de asta avem încă tot — ploaiele Economii cari cearcă să aducă cîte ceva de pe cîmp, vin cu roșile pline pe tîmă până n buclum; cele mai multe pluvii snt pline de apă, și uneori noap-

tea întregă, alteori și peste zi — ploaie încet, mizguind, de nu știi tu, de te așii în Decembrie ori în April cel cu firea pe dos?

Din România să scrie că acolo ploile au făcut să se reverse rîurile. În orașul Ploești, buncoară, răvărșarea a făcut să se strice sute de case, lăsînd pe strade, acum în presajma lîneli sute de locuitori! din acele părți mai sărace cu case mai slabe, ale orașului. Pe alurea tot așa. Grea cercare ne-a trimis Dzeu.

Bolnava cocoană Europa... Un scriitor francez plin de dob, văzînd nebuna schimbare de stări și păreri în Europa de azi până mîne, cum azi conducătorii politicii mari ne asigură că avem pace și mîne ne alarmează că i vai de noi, — scrie în un mare ziar din Paris următoarea bine nimerită așmănare:

...»Intr'adevăr, bătrîna damă, cocoana Evropa, s simte rău.

De două luni de zile vorbește tot aiure, și slăbii ei crește într'una.

— Nu știu ce mi-i, — zice, — dar nu mai știu face un singur paș: mi-am perdut echilibrul (cumpăna de a sta drept!).

Pe bătrîna damă o grijesc doi medici: Dr. Maibine și Dr. Mairău, cari s schimbă lingă cocoană din 24 în 24 de cîasuri. Cînd Dr. Maibine o lingă ea, știrile ce ni-se dau snt liniștitoare:

— O să se facă bine, — spune acesta, — e o slăbie trecătoare. Ar avea lipsă de un pic de pace și liniște. Un pic de-tee de foi de soc, și o să-i treacă...

Dar Dr. Mairău cîntă pe alte coarde:

— E morib greul Pe bolnava au uns'o tri moașe, dar asta nu i destul. Ar avea, afară de asta, lipsă și de un leac zdravăn de mînat foalele. Fîrește. Că doar de 40 de ani, nu au făcut cei din jurul ei alta cu ea, decît că au făcut'o să adune la fere... — Și asta-i mare năcz.

»Și-apoi pe bolnava au mzi ajuns'o și mari păreri de rău. Fiul ei iubit, dl Statusquo, minunatul diplomat, a murit pe neașteptate în Macedonia; fetele ei s sfădesc aspru și nu vreau să se înțeleagă de fel. Îndeosebi fetele ei măritate Germanica și Franțuzica s urăsc tare. — Ce familie, doamnei! Cu un cuvînt, bătrîna, girbovita bunică Evropa, e rău de tot. Biata bătrîna. Dar așa-i trebuie. De ce n'a avut grijă de o creștere mai bună a fiilor sei și de ce s dă în îngrijire pe mână la așa hodoroșe de doctori...

Duhul lui Jeszeszky, grînd din Lukács! Zmeritul ministru Lukács, acest om-unealtă (unealtă olt în mîna Vienei, olt în a îngîmfatului grof Tisza), să lasă să facă, prin el, cine ce blăstămăție vrea în contra libertăților cetățenești. Bucuria lui că poate sta în fotoliul (scannul cu răzlmători și bătut în „barșon”) de Intli. ministru al țării. Apoi că ce va zice lumea și istoria despre șederea lui

în acel scaun, — puțin li pasă! Valpoiu de Tisza, acest om al pumnului, să folosește de această însușire moale a unelei sale din scaunul cel înalt, și face, în numele lui, tot felul de volnicii, pentru cari găluștele are să le înghiță strîmbătura din scaunul ministerial.

Așa s'au pus și au oprit vinderea pe la stațiile drumului de fer, a foilor ungurești oslor mai de samă, cari nu țin cu guvernul! Au oprit vinderea foii socialiste „Nepszava” și apoi a foii koșutiște „Magyarország”, mai nou și a marelui și vechiului ziar maghiar „Pesti Hirlap”, și altele. (De cele românești nu mai vorbim. Ele n'au fost îngăduite nici odată spre vînzare pe la stațiuni!)

Acum una mai nouă: Strbil din Ungaria au o foaie naționalistă, „Branik”, condusă de însemnatul lor bărbat politic Mihail Polit. Pe la gări nici vorbă să se vîndă foaia lui, dar răsbatuse în olteva trafice, care o vindeau, cum vînd de regulă toate traficele, și foi.

Acum mîria sa Lukács a dat poruncă traficelor, că nici ele nu s nu mai vîndă foaia naționalistă srbescă Branik, că de-o mai vînd, le ia dreptul de vîndut tatun!

În felul acesta „îmbună” guvernul, nu i vorbă, pe cetățenii srbii...

Nu mai primim

abonamente de probă de 1 cor. pe 3 luni. Acele abonamente au fost pentru cele din urmă 3 luni ale anului; le-am prelungit apoi și până la sfîrșitul lui Ianuarie (pe November, December și Ianuarie). Acel însă, cari acum mai trimit cîte 3 cor., să iee la cunoștință, că li s socoate coroana pe 2 luni (December și Ianuarie), căci astia li-se cad foile după preful lor regulat (6 cor. pe 12 luni; 1 cor. pe 3 luni).

Foi de cînst

de acum până la Anul nou! capătă toți acei cetitori, cari, neavînd încă foile noastre, ne trimit plata pe cel puțin jumătate de an din 1913. Tutturor le trimitem foile cîte mai ies în anul acesta, începînd dela numărul de față, gratis, (în cînst)!

Cine trimite 3 cor. pentru jumătate de an, le capătă toate foile noastre: »Libertatea», »Foaia Interesantă», »Bobîrnacii» și »Spicuirile Economice!» Cei-ce trimit numai 2 cor. 50 fil., vor primi jumătate de an numai »Libertatea» și »Foaia Interesantă!»

— Rugăm pe binevoitorii acestor foi, să îndemne pe cit mai mulți din cei-ce nu le au, a le abona de pe acum pentru anul viitor!

Mamă a 29 copii. În Orașul olandez Eindhoven s'a născut alaltăeri al douăzeci și nouălea copil al unei părechi de oameni. Mama, care acum are 49 ani și e căsătorită de 28 ani, a ajuns în această privință mai presus de toate mamele din lume, ba a ajuns'o această încă de acum 5 ani, cînd avea numai 24

copii. Va și rămânea cu această infirmitate, și poate că e singura femeie care are fericirea de a nu fi pizmuită de alte femei și a nu-și găsi astfel potrivnică care să cerce s'o întrecă!

Concertul dnei Tritean, dat asară (Mercuri sara, 4 Dec. n.) în sala dela hot. „Central” de aici, a reușit strălucit. Public numărös, Români și Sași. Doamna Tritean și-a arătat bogatul talent în deplinătatea lui, încântând și umind pe ascultători prin dulceața vocii și registrul înalt pe care îl cîntă cu atîta artă și fără nici o greutate! Vom reveni.

Viperle în Anglia. În ținuturile Buckland și Uperne, dar mai ales pe țărmul Britaniei, se înmulțesc în mod neobicit viperle (cei mai veninoși șerpi din lume, de a căror mușcătură mori în un sfert de cîsă), așa că ministerul de agricultură englez, s'a văzat silit să ia cele mai aprige măsuri pentru atîrpirea acestora. În acest an numai în ținutul pomenit au fost omorîte 85 vipere, dintre cari lîtla a fost ucisă în luna Ianuarie, iar ultima zilele acestea, dovadă că vipera suferă foarte bine și frigul.

Călindar „Păcălici”

mai avem numai foarte puțin! De aceea, la cei ce ne cer pe așteptare, abia le putem trimite cite-o două. Cine vrea să fie sigur că capătă acest călindar glumeț, să trimită banii pe el înainte.

Din „Călendarul Național” avem încă, de putem mulțumi toate cererile ce ni-se fac. Acest Călendar pe 1913 e un adevărat giuvaer, foarte plăcut nu numai prin cuprinsul său, ci și prin înfățișarea sa mai presus de-a altora, aducînd

14 chipuri în colorii,

vinețe și cafenii, foarte plăcute vederii, — afară de aceea zece de alte chipuri în colorii obișnuite neagră.

De vreți o hrană sufletească și plăcută și sănătoasă pentru tineretul nostru din comune — dați-l acest prea frumos și ieftin Călendar!

„Isprăvile lui Păcălic”. Cea mai potrivită carte de petrecere pentru popor, scrisă anume pe înțelesul tatarilor, toată în versuri bine îngrijite, este fără de-a doua cartea care a ieșit de sub tipar: „Isprăvile lui Păcălic”. Istotul scriitor al acestei cărți povestește pe 200 pagini (foarte) toate păcăniile și șolteșăritile vestitului erou popular Păcălic, de care lumea vorbește atît de multe lucruri sîndate și pline de veselie. Prețul cărții e numai cor. 1.20 trimisă franco. Să

găsește la „Librăria Națională” S. Bornemisa în Orăștie (Szászváros).

Dar cultural. La nunta dnei Nicolau Răuciu din Hășeg cu doamna Lucreția Mihăescu din Hunedoara, s'a adunat cu „joel mirezal în scop cultural” 50 cor. pentru întregirea gimnaziului din Brad. Au dăruit dnii nuntași:

Di N. Oprea 10 cor.; A. Mihăescu 5 cor.; N. Răuciu jun. 5 cor.; I. Baciu 4 cor.; N. Răuciu sen. 3 cor.; Dr. C. Popescu 2 cor.; D. Răuciu 2 cor.; O. Șielariu 2 cor.; I. Domnariu 2 cor.; D. Răuciu 2 cor.; I. Bazdugan 2 cor.; S. Ionasc 2 cor.; N. Dădîrlat 2 cor.; B. Oprea 2 cor.; Dna A. Răuciu 2 cor.; N. Țintea 3 cor. Total 50 cor.

Fie lăudat pasul lor!

Pentru 10 coroane, 4 ani temniță grea. În Seghedin trăia zădărnul Golya Izsef cu Fekete Maria, așa în căsătorie nelegitimă. Omul ajansese boțiv rân, încît tot ce cîștiga și el și femeea, bea. Dola o vreme femeii i-s'a urît de atîta risipă și 10 coroane ce agonisese, le-a dat uni alt cunoscut al ei, să i-le țină. Asta așa l'a scos din fire pe Golya, că mergînd la paznicul celor 10 coroane, eșea i-a tras una cu un sățit în spate, l'a lăsat lîtina pe veci pe pămînt! Și și-a luat cele 10 coroane dela el, de le-a beut.

Aștia s'a pertractat procesul asupra sălbatocului ucigaș. A capătat patru ani de temniță grea pentru asta.

Reuniunea meseriașilor Români din Orăștie aduce și pe calea aceasta mulțumită armăterilor domni cari au binevoit a suprasolvi cu ocazia primului concert al Reun. dat la 24 I. art.: Dr. Ioan Mihai 10 cor. Nicolae Opincan 10 C. Dr. August Danc 10 C. Jalu Florin 5 C. Aurel Gărdină 5 C. Greg. Vulcu 4 C. Sim. Corvin jun 4 C. I. Gerbin 4 C. vite 2 C. Cont. Balca, I. Melbaku, Dr. Jantea, I. Andreescu; 1.60 D. Martin, vite 1 C. Căp. Bab. V. Rappa, P. Șpener, St. Boldor, Ioan Muntean I. Belozairi, I. Lazaroia, N. Tenase iar diverși 3 C. 50 b.

În total s'au înscris C. 504.90
Substrăgînd șpeșele de „ 202.50
Rămîne venit curat de C. 302.50
din care 100 C. s'au destinat la fundarea Izan și Adolfin Vulcu, iar restul de 177.40 p. depunere la fondul reuniunii.

Din ședința comitetului dela 26/XI 1912

Comitetul.

AVISI

Cartea de citire pentru clasa IV de Dr. I. Stroia-Lăpădat și Crișan, s'a aprobat de înalt ministru Nr. 148,080/1912. Să poate procura dela Librăria Ar. hidiecesanț și dela D. Lăpădat din Săuște (Szalistsya). (761) 1—3

Advocat nou în Lugoj.

Am onoare a face cunoscut, că mi-am deschis cancelarie advocațială în Lugoj. — în Piața Izabela, Nr. 18 (casa proprie).

Cu stimă
Dr. Virgil Beșan,
advocat.
(759) 1—3

Două Călindare

— Frumoase și ieftine. —

I. „Călendarul Național” pe 1913. e neasămănat mai pre sus de cele din anii trecuți: două ceale, una la început și alta la mijloc, sunt tipărite de tot frumos, în colorii, — luoru ce nu s'a vede în nici un alt călendar românesc dela noi! Și iată ce vederi sînt în el:

Cite-o pagină fotografată din Evangelia pe care a scris-o toată cu mîna ei Regina României pentru Mănăstirea de Argeș, e minune de lucrare! O pagină din evangelia scrisă de Regina și zugrăvită de Prințesa Maria pentru biserică din Sinaia. Două petire admirabile, lucrare de Regina și dăruite la sfînte biserică din Țară; Chip din cînsleul dăruit de Prințesa Maria a României șepului sau Prințesului Ferdinand ea carte de rugăciune; și vederea lăcașului fabricat de Mănăstiri de Argeș care are nestematul dar al Reginei, cu chipurile Regelui și Reginei lîngă cal. Aceste vederi deschid pră frumoșul Călendar. Iar în lăuntra avem 36 chipuri de bani de pe vremea împăratului Traian, chipuri care prin figurile și prin scrisoarea de pe ei, povestesc atît de viu și adevărat, istoria faptelor marșului împărat! Apoi în legătură cu asta: Șipul (fotografat de pe Columna lui Traian din Roma) în care e arătat împăratul Traian cu precății săi mari, stîrînd pedala peste Danăro, clad a venit lîntă asupra Dacilor, și la alt chip înșuși pedala și lăunții cetății romane trecînd peste el! Sînt pagini foarte frumoase despre marșele pîrînte al poporului nostru românesc!

Mai înșole: chipul viitării biseriei gr-or. române dela Orăștie; un plan foarte drăgăț, ea 7 tururi. — Grupă de fideși călușari români din Herțegovina; — un Gio-

ban român din America, cu turma; cu cei doi căni de pază și coliba sa mișcătoare, pe roate. Și alte chipuri interesante și felurite. De tot 55 chipuri, dintre cari 14 date în colorii!

Apoi frumoase peezii, schițe, povești, zăbove, etc.

Părții economice i s'a dat deosebită îngrijire: Pe 8 pagini sunt tot povește economice, amănunțite și împărțite pe fiecare lună.

Tirgurile arătate după calendarul vechiu.

Prețul Călendarului e: 40 fileri și 5 fileri de postă.

Cei ce iau cite 3 până la 5, de-odată, le plătesc cu prețul deplin, dar le capătă franco (posta plătită). Cei ce iau mai multe, dela 6 în sus, pîn' la 12, pe bani gata, la capătă cu preț scăzut la 28 fileri unul, trimis franco; dela 12 exemplare în sus (cînd le merg pachet postal) le capătă cu numai 22 fileri, dară eșea își va plăti posta la scoaterea pachetului.

Întîi capătă Călendarul cei-ee au trimis banii înainte! Numai cînd acestea s'au trimis, vin la rînd cei cari cer pe așteptare.

II. Călendarul „Păcălici”. Noutate! Am scos și un călendar glumeț, zis Călendarul „Păcălici” ce face să te sînturi de ris de glumele lui alese și bine amărite! Prețul noului Călendar 30 fileri și 5 fileri de postă. — Celor ce iau mai multe de-odată: preț mai scăzut! Dela 3—12 exemplare, 24 fileri unul, trimis franco; dela 15 exemplare în sus, 20 fileri, dar cumpăratul își plătește posta la scoaterea pachetului. Ne va fi multă mîntor acela ce va ceti acest Călendar, tare ieftin și îngrijit de tot bine!

— Răspîndiți în popor aceste Călindare, și-i faceți prin aceasta un bine!

Oamenilor noue cunoscuți (abonașilor bani plătitari), le dăm și pe așteptare, avînd a ne trimite banii pentru ele înainte după vedere.

Trimiteti bani și cereri la:

„LIBERTATEA”
ORĂȘTIE (Szászváros).

Compacter român

executînd lucrări de compactorie, dela cele mai simple până la cele mai fine, — legături de cărți pentru bibliotecă, broșuri, protocoale pentru cancelarii, cărți de bănel logare în pinză, piele ori meloșchin, trainic și fin, cu vignete simple ori aurite, —

— vom la Orăștie! Recomandăm celor ce au bibliotecă private ori a societăților, să ne adreseze pentru compactarea cărților din ele, dnul Petru Ilieș, compacter în Orăștie. (771) 1—1.

Eugen V. Foller, apotecar, Stublca, Centrala 119 (comit. Zagreb).

„Și acum, năcazul e aci!”

să spună cînd bărbatul susținător al familiei s'a bolnăvit și stă lîngă seba neputîndoz, și zămănuind de dururi, lîngă a putea îngriji de el sîi. Omul cu minte înșă nu s'a vădit, ci învață din păcănia altuia.

Na puțin pe învața estitorii din scrisoarea de mai jos pe care a scris-o Leo Freytag Leipzig haben, asvisterul de Vesel, consilier al împăra-

tului rusesc (Arensberg, Comandanteastraze, 5. Lazel Örel, gov. Livland):

„Eu de dăterință fată de omănie, s'a recăscad unde pot Fluidul Ess. Un prețin de aceluși azi recăscad la St. Peteraburg, mi-a ataca lucrare amînta asupra necății mele răinuat, cămi a avut șpeșe a scăpării pe un șolgi al pînă de romnia țara de vîntă țară, gon, la care leacul s'a nă lăscăsc. Un medic din Danzig (Rusia) Intrebăin-

țoază Fluidul Ess și țoază șaprapășului la coroni largi. — Șperăm că și estitorii vor face probu cu Ess-Fluidul lui Foller, îndăc se au dururi, oșei ajung a fi scătate și hernici de lăscă. Leacul vîndocă jîngăvuri, dururi de spate, de rînschi, de pept, durere de gît, de coasta, tusa, etc. Prețin de preț franco 5 cor., trimite

(771) 1—1. Eugen V. Foller, apotecar, Stublca, Centrala 119 (comit. Zagreb).

„JIANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Petroșeni.

CONVOACARE.

A acționarii banlei „JIANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în lichidare se convoacă prin această la

adunarea generală pe anul de gestiune 1911,

ce se va ținea *Vineri, în 13 Decembrie st. n. a. c., la orele 11 a. m., în localul băneii „Ardeleana“* filiala Petroșeni cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul lichidatorilor.
3. Citirea bilanșului și a contului profitului și pierderilor.
4. Darea absențelor.
5. Intregirea comitetului lichidatorilor și a comisiei de supraveghiere.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare, sunt rugați a-și depune acțiunile înainte de începerea adunării, la casa banlei din institutele următoare: „Ardeleana“ filiala Petroșeni, „Ardeleana“, Orăștie; „Hațiegana“, Hațeg; „Hațiegana“ filiala Peja și „Cassa de păstrare“, Săliște.

În caz că nu s-ar depune numărul de acți prescripș de statute, adunarea să va ținea cu aceeași ordine de zi, la locul și timpul numit, *Vineri, în 20 Decembrie st. n. a. c., fără considerare la numărul acțiilor depuse și fără altă publicare.*

Petroșeni, la 4 Decembrie 1912.

Lichidatorii.

Active—Vagyon Contul Bilanș. — Mérleg-számla. Pasiva—Teher

Escont — Vátoárca 57.363 —	Capital social — Alapítóke 60.000 —
Imprum. hipotecare — Jelzálog kölcsönök 45.110 —	Fond de rezervă — Tartalékalkap 17.300 76
Realități — Ingatlanok 110 —	Fond de penziune — Nyugdíjlap 1.092 03
Vadiuri — Bánatdíjak 70 —	Fond special de rezervă — Külön tartalékalkap 960 03
Efecte — Érték-papírok 4.400 —	Credite în cont-curent — Folyó számla hitelek 33.387 51
Anticipațiuni — Előleg 3.305 69	Depozite spre fructificare — Betétek 1.907 53
Spese de protest — Órákötésgek 55 38	Fond de binefaceri — Jótékonykezénelap 6 01
Spese restituibile — Vissza fizetendő költs. 349 30	Divid. neridicate — Fel nem vett osztalékok 192 —
Spese de proces — Perköltésgek 6.119 74	Pretenziuni sub proces — Per alatt álló követ. 721 87
Mobilier — Felszerelés 840 —	Depozite de cassă 21.894 24
Pierdere — Veszteség 19.738 87	
137.461 98	137.461 98

Cheltueli—Kiadások Profit și Pierderi. — Nyereség- és veszteség. Venite—Bevételek

Pierdere transpasă — Áthozott veszteség . . . 17.308 41	Interese de depozite — Betéti kamatok . . . 115 63	Inter. de cont-curent — Folyó számla kamatok 2.413 51	Spese — Költségek 909 98
20.747 53	20.747 53		

Petroșeni, la 31 Decembrie 1912.

Lăpădatu s. k.,
lichidator — felszámoló.

Dr. Nicolau Olar s. k.,
lichidator — felszámoló.

Atanasie Bologa s. k.,
lichidator — felszámoló.

Subsemnatul comitet de suprav. am examinat conturile de mai sus și te-am aflat în deplină consonanță cu cărțile institutului. Alolított felügyelőbizottság a fenti számlákat megvizsgáltuk és azokat az intézet könyveivel teljes megegyezésben találjuk.

Dr. Stauca Sebestyén s. k.

Vraciu s. k.

Elia Aurél s. k.

Contra tusei, răgușelei și catarului, au cel mai bun efect

Bomboanele-Pemete alui Réthy.

La cumpărare fiți atenți și cereți anume bomboane Réthy, căci să dau multe imitațiuni de n'el un felos.

1 cutie (șatulă) e cu 60 fl.; cutie mare 1 cor.

Cumpără **Bomboane-Pemete** de la **Ed. K. Réthy**.

T. 1. 12 763

În vremea de a-și lua tot omul
Calendar pe anul viitor! Cereți dela foile dela Orăștie frumoasele lor Calendare și le desfaceți între cetitorii din comună. Sunt frumoase și ieftine.

Abonșilor feii, cari sunt în regulă cu plata (șadar să văd omenei de ordine) li să dau pe credit, având a le plăti numai după ce le-au vădat!

De vânzare.

Fabrica de apă gazoasă (Sodă) și limonadă a subscrisului e de vânzare. Mașinile (pentru acid carbonic fluid) sunt moderne și în stare bună (de 7 ani); asemenea sifoanele (peste 1000, sistem Lamprecht), sticlele pentru limonadă, a-caraturile, vasele, lăzile, etc.

Prețul e foarte scăzut.
Detalii în persoană.

P. Banciu,
farmacist în Săliște
(Szeleste, Szoben m.)

(767) 1—5

AVIZ.

Aduc la cunoștință onorabilului public, că întorcându-mă din călătoria de fotografare prin felurite orașe ale țării, — am luat eu personal conducerea Atelierului meu fotografic din Orăștie (curtea Corvin). — Rog. on. public pentru cercetarea cu vechea încredere.

Alfred Adler
fotograf, Orăștie.

(768) 1—1

Casă de vânzare sau de închiriat.

Casa cu Nr. 21 din strada Tămășesoi, în Orăștie, e de vânzare din mână liberă. — Curte frumoasă, grădină mare, șopru, șură mare, etc. În fundul grădinii o altă casă. — A să adresa în casă.

Să dă și numai în chirie.

(764) 1—3

Cassa de păstrare în Mercurea, societate pe acții (Szerdahely) Szeben m.

Concurs.

Să escrie concurs pentru ocuparea postului de secretar împreunat cu următoarele emolumente:

1. Salar anual 1800 cor.
 2. Cvartir în natură, eventual 25% dela salariu bani de cvartir.
 3. Urcare de 10% din salariu tot la 3 ani.
 4. Tantiemă statutară și participare la fondul de penziune.
- Dela reflectanți să recere, să dovedească, că au acsolvat vre-o școală comercială.
- Cererile de concurs sunt a să înainta până la 20 Decembrie 1912 st. n.

(769) 1—1 Direcțiunea.

Învățăcel

să primește îndată în prăvălia subscrisului:

Nicolae N. Țintea,
comerciant, Săliște
(Szeleste Szoben megye).

(770) 1—2

Să vinde

o moară cu 2 petri 36, mănată cu benzia, scărmanătoare delnă și pețenși, pișă pentru sămânță, toate sub un coperș, teșșul și țigara deosebit sub alt coperș. — Toate acestea în lucrare ori și cfad să pot vedea în comuna Vâlcelele bune (Jévalosel Hátzégi járás), care are la 1050 suflete. În depărtare de 1/2 oră e comuna Vâlcelele-rele (Pekolvalosel) cu 800 suflete, fără moară, care asemenea aici macină, ambele comune locuite de români. Tot sub un coperș cu masă să așă 2 odăi pentru locuit, curte și grădină de 1/2 jugher. În apropiere să așă o grădină în care să așă 6000 vițe de vie de 2 și 3 ani și la 1000 de pomi, în mărire cam 5 jughere.

Intermedieri să capătă la Albert Elek, Ol-brăttye, care stă în dispoziție cu trăsura la gara M. Brăttye (Piski-petreztyai vasal, Huszad m).

Tot acolo să așă de vădat o imobilitate cu meter de baze de 10 pntari și 222 cu meter de oleu brut 12 h. p. elevator și habitațiune de trifoi.

(759) 2—3

Sfat și ajutor!

Celor ce suferă de ardere de stomac, pedoci de mistare, înfundare, și de bealele legate de necorie, le aduc locuire.

PICĂTURILE DE STOMAC a lui BRÁDY

ainto

Picături „Mariazell“.

Fiți atenți la marea de scumbe care reprezintă pe Etna Maria della Mariazell, pe pachetarea roșie și subscrisura sa pe chipul de sticlă. Imitațiile să se respingă.

Apotecă G. Brády
în „Regole Ungar“,
Wien
la Fleischmarkt 2, Doyos 5.

(763) 10—25

MED. UNIV.
Dr. Corneliu Dărămuș
 specialist în boale de femei și
 specialist în morburii de dinți.
 Alba-Iulia, piață
 ordonează dela 8—10 pentru
 boala de femei, dela 2—5 pen-
 tru morburii de dinți. (737) 6—20

In atenția
proprietarilor de vii
 și a punătorilor de vii!

Cel-ce vrea să-și planteze de
 nou vii să;

Cel-ce vrea să-și comande
 altele de vile;

Cel-ce vrea să-și pună pomi
 roditori, trandafiri, etc,
 să ceare catalogul de prețuri,
 ediție de lux, cu instrucțiuni,
 dela firma de mai jos:

„Transsylvania”, întrepr.
 (szőlőtelepítő vállalat)

Marosvásárhely
 Dr. Geneze D. n. 39.
 (733) 6—

Anunț.

Duminecă în 8 Decembrie
 n. 1912 la 11 oare a. m. să
 dea în arindă prin licitație
 publică vama tirgului Săliște,
 pe 3 ani (1913—1915).
 Licitația să va ținea la
 școală.
 Prețul de strigare 5650 cor.
 Pân' la acest termen să
 pot înainta comitetului și o-
 ferta în scris, provăzute cu
 vadiul de 10%.

Comitetul parafial
 (760) 2—2 gr. or. rom. din Săliște.

VINURI
 vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă eu toată încrederea
 la proprietarul de vii din Șiria,
 (Világos), **PETRU BENEĂ**, căci
 Vă trimite numai *vinuri bune,*
curate și pe lângă prețurile cele
mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 76 fl.
 Rizling 89 fl.

Roșu 1 cor.
 Siller 78 flil.
 Carbenet 1 cor. 10 fileri.

Vinuri noi: 64—66 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 180
 Rachie de comină, specială. „ 220
 Rachie de drojzii 2 cor. 40 fileri.
 Prețurile sunt semnate după litru,
 în fileri. Vinurile și rachia să ex-
 pecează sub îngrijirea proprie, dela
 50 litri în sus, cu rambursă.
 Vase împrumutate pe timp de 2 luni.
 Pentru calitatea vinului garantez

PETRU BENEĂ,
 proprietar de vii.
 (674) Világos, (Arad m.) 15—

Moșie de vînzare.
 În lunca „Rompoș” din ho-
 tarul Orăștiei, sunt de vînzare
 4 jugăre de pămînt arător.
 Adresa vînzătorului o dă ad-
 ministratia foii. (753) 3—3

Casă de vînzare.
 Casa Nr. 3 din Orăștie, str.
 Mănăstirii (vis-à-vis de bi-
 serica romano-catolică, lângă ti-
 pografia ungurească), — este
 de vînzare
 din mână liberă, fiindcă pre-
 prietarul trece la o altă întreprin-
 dere.
 Informații la proprietar în
 Strada-de-mijloc Nr. 3. (750) 2—3

Millioane
 de inși folosesc contra

TUSEI,

răgușelei, catharului, îmbălării,
 tusei măgărești și cu zgîrciuri:

KAISER-
Caramelle-
pectorale,
 cu maroa „3 brazi”.

6100 de atestate autenticate
 prin notar public, veni-
 te dela medici și pri-
 vați, apeveresc succesul sigur.
 Sunt bomboane extrem de
 prietenoase și cu bun gust.
 Să capătă în pachet de 20 fil.
 de 48 fil. și doza de 60 fileri
 la farmaciile

CORN. DEMETER în Orăștie
JOS. GRAFFIUS ” ”
 (722) 7—20

Să spriginim meseriașii români!
 (762) 3—6

Petru M. Opincar
 măestru cojocar în Sebeșul săsesc (Szászsebes), ulița Poștii 5
 este singurul român, care poate satisface toate așteptările
 în ce privește portul românesc de pe la Orăștie și jur, are tot-
 deauna gata și să pot țecmi totfelul de pieptare, bărbătești și
 femești, pe urmă cojocel de la cele mai simple până la cele
 mai scumpe și mai frumoase, lucrate toate din cel mai bun ma-
 terial. — Pentru lucru bun și frumos garantează! — Cine cum-
 păără odată, să convinge, că și Românii știu face lucruri bune!

Secretul meu.
 Sistemul meu, de a cum-
 păra cu bani gata toamna,
 marfă de mîna întie, — îmi
 face cu puțință a pune în
 vînzare

Vinuri bune,
 curate, exclusiv din Ardeal,
 — pe lângă prețurile
 cele mai ieftine!

Pă o probă cînd ai la
 casă un botez, o cununie
 sau altă sărbătoare familiară.
 Prețurile: dela 56 fileri în
 sus. Felurite soiuri curate.

(371) 31—50 **HANS STEPHAN**
 hoteller, Orăștie (Szászváros).

MII și MIL
 de oameni binecuvîntă spiritul Menthol
 sărat „Omnia”, ca leac de casă dia-
 tetică, atât pentru morburii interne cît
 și din afară.

Încetează: dureri de cap, de dinți,
 de stomac, podagra, reumatism, că-
 dere de păr, e-c.

Depozit principal la:
Iosef Graffius, Orăștie.
 (554) 17—20 **Virgil Vlad, Alba-Iulia.**

Fărină, — Tărițe.
 Fărină de cea mai aleasă
 calitate, pentru pâne bună și
 aluaturi (prăjituri), — precum
 și tărițe, vă recomandă în
 ori-ce cantități, cu prețuri
 moderate,

Abraham Manó
 Orăștie (Szászváros).
 (572) 30—

Cele mai bune călcîie de
gumii sunt călcîile:

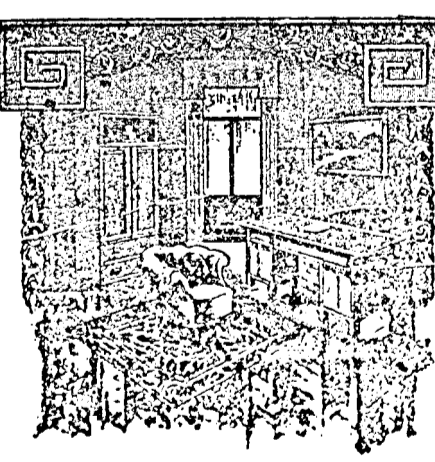
PALMA

(588) 27—0

!!! MAGAZIN DE MOBILE ÎN ORĂȘTIE !!!

Am onoare a aduce
 la cunoștința onoratului
 public că am arangeat
 în Orăștie, Drumul țării,
 Nr. 3., în casele proprii
 un

magazin
de mobile
 corespunzător necesită-
 lor timpului de azi!

Prînzitoare și dormitoare
 dela 300 cor. în sus!

Rog spriginii și cercetarea binevoitoare a onoratului public.
 Cu stima

BRUTUS BRASSAI
 întrepr. de înmormîntare și magazin de mobile.

Tot aici să primesc și 12 INVĂȚĂCII
 din jurul Orăștiei.

Prețuri ieftine!

Arangeat de nou!

Magazin anume ridicat!

(741) 3—